

Seyyid Muhammed Salih

Seyyid Muhammed Salih hazretleri, Osmanlılar zamanında Anadolu'da yetişen evliyanın en büyüklerindedir. Silsile-i aliyyenin otuz ikincisidir. Büyük veli Seyyid Abdülkadir-i Geylani hazretlerinin on birinci torunu ve Taha-yı Hakkâri hazretlerinin kardeşidir. Seyyiddir. 1865 yılında Nehri'de vefat etti. Kabri, ağabeyi ve hocası Seyyid Taha-yı Hakkâri hazretlerinin ayak ucundadır.

Seyyid Salih, küçük yaşta Kur'an-ı kerim okumayı öğrendi. Çok zekiydi. Kısa zamanda Kur'an-ı kerimi ezberledi. Medreseye giderek tefsir, hadis, fıkıh gibi zahiri ilimlerle, zamanın fen ve edebiyat bilgilerini öğrenerek büyük bir âlim oldu. Tasavvufta da yetişerek, kalb ilimlerinde marifet sahibi olmak için, ağabeyi Seyyid Taha-yı Hakkâri'nin sohbetiyle şereflendi. Senelerce ona hizmet etti. Mübarek teveccühlerine kavuştu. Vilayet derecelerinde çok yükseldi. Hocası, ona icazet vererek, talebe yetiştirmek üzere Berdesur'a gönderdi. Seyyid Salih hazretleri orada talebe yetiştirmeye başladı.

Seyyid Taha hazretleri vefat edeceği zaman ona kendisinden sonra makamlarına kimin oturacağı sorulunca; "Biraderim Salih, kâmil ve olgundur. Herkesin başı onun eteği altındadır" buyurarak Seyyid Salih'i yerine bıraktı. Hasta kalblere şifa olan sohbetleri ile, aşıklarının kemale gelmesine, Hakk'a yaklaşarak veli birer zat olmalarına vesile oldu.

Seyyid Salih hazretleri, muhabbet ve edep sahibiydi. Verası ve takvası çoktu. Haramlardan şiddetle kaçır, şüpheli korkusuyla mubahların fazlasını terk ederdi. Ekseri günleri oruçlu geçerdi. Gecelerini ibadetle ihya eder, uykusunu öğleye yakın kaylule yaparak alır, hem de sünnet-i şerife uyardı. Çok merhametli olup, hiç kimseyi incitmezdi. İnsanların Cehennemde yanmamaları için elinden gelen gayreti gösterir, Allahü teâlânın emirlerini

bildirir, yasaklarından kaçınmalarını sağladı. Gayr-i müslimlere dahi iyilik yapardı. Bu sebeple herkes tarafından sevilirdi.

Seyyid Taha hazretlerinin oğlu Ubeydullah, babasının yerine geçen amcası Seyyid Salih hazretlerine talebe olmayıp diğer halifesi Seyyid Fehim hazretlerine tâbi olmak istedi. Fehim-i Arvasi ise ona; "Muhterem babanız, yerine Seyyid Salih hazretlerini tayin ettiler. Bu sebeple siz de, biz de onun sohbetine gidip, ona tâbi olmamız lazımdır" buyurdu. Buna rağmen Ubeydullah, buna itiraz eyledi. Bunun üzerine Fehim-i Arvasi; "Mübarek hocamızın kabr-i şerifine gidelim ve soralım. Ne buyururlarsa yapacak mısınız?" buyurdu. O da; "Yaparım" dedi. Gittiler. Kabristana girişte ayakkabılarını çıkarıp, kabrin yanına vardılar. Daha hiçbir şey söylemeden Taha-yı Hakkâri hazretlerinin; "Fehim, Ubeydullahı, kardeşim Salihe götür" buyurduğunu işittiler. Ubeydullah, babasının bu emrine uyararak, süratle amcasının huzuruna koştu.

Seyyid Salih, 1865 yılında hastalandı. Talebelerini toplayarak herbiriyle vedalaştı, helalleşti. Vasiyetini bildirdi. Kabriyle ilgili olarak da; "Kabrimi ağabeyim Seyyid Taha hazretlerinin kabr-i şerifinin ayak ucuna kazınız. Edebi gözetip kabirde de mübarek ayakları başımın üstüne gelecek şekilde olmasını sağlayın. Bizden sonra Seyyid Fehime tâbi olun" buyurdu. Sonra talebelerinin Kur'an-ı kerim tilavetleri arasında vefat edip, sevdiklerine kavuştu. Vasiyetini aynen yaptılar. Kabrini hocasının ayak ucuna kazdılar. Şimdi bu iki kabrin üç taşı vardır. Yani Seyyid Taha hazretlerinin kabrinin ayak ucundaki taş, Seyyid Salih hazretlerinin baş taşıdır.

Seyyid Muhammed Salih hazretlerinin vefatından sonra yerine Seyyid Fehim-i Arvasi hazretleri geçip vazifesini devam ettirdi. İnsanlara İslamiyet'in emir ve yasaklarını anlatıp onların kurtuluşlarına vesile oldu.